

їх залу судового засідання, тимчасове вилучення доказів для дослідження судом, привід); б) до майнових наслідків за порушення невиконання, зловживання вище перерахованого стягування у вигляді штрафу.

Отже, заходи цивільного процесуального примусу є особливими санкціями за порушення норм цивільного права, мета їх застосування – це припинення наявних правопорушень в судовому засіданні, які порушують права та інтереси учасників цивільного судочинства. На нашу думку, наведені заходи не є вичерпними і потребують розширення.

1. Конституція України Конституція України від 28 червня 1996 року. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. (зі змінами від 30.08.2020 р.) . URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

3. Куцик К.В. Щодо визначення поняття процесуального примусу в цивільному судочинстві. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2016. Вип. 41(1). С. 116–121.

4. Рожнов О.В. Підстави застосування заходів процесуального примусу. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія: Право. 2015. вип. 20. С. 164–167.

5. Куцик К.В. Класифікація заходів процесуального примусу у цивільному судочинстві. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 11. С. 24–28.

Тетяна БОРИСЕНКО

викладач кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпро, Україна)

Дмитро СВЕРДЛОВ

викладач кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпро, Україна)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОВНОВАЖЕНЬ ВИКОНАВЧИХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ СТОСОВНО ОБМЕЖЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА СВОБОДУ МИРНИХ ЗІБРАНЬ В УКРАЇНІ

Проблематика мирних зібрань завжди була, є та, безперечно, залишатиметься актуальною як з теоретичної, так і з практичної точок зору. І це зрозуміло, оскільки мирні зібрання є не лише критерієм, за яким

визначається рівень демократії в країні, а й надзвичайно дієвим способом громадського контролю за інститутами публічної влади [1, с. 7]. Свобода мирних зібрань є одним з основоположних прав людини. Право на мирні зібрання мають всі особи, не зважаючи на такі ознаки, як колір шкіри, стать, мова, релігійні, політичні або інші погляди, національність або майновий стан.

Право на свободу мирних зібрань закріплене у переважній більшості міжнародних актів, які вважаються основними інструментами для охорони прав та основоположних свобод людини, а саме:

Стаття 20 Загальної декларації прав людини 1948 року;

Стаття 11 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, 1950 року;

Стаття 21 Міжнародного пакту про громадські і політичні права, 1966 року;

Стаття 15 Конвенції ООН про права людини, 1989 року.

Право на мирні зібрання також знайшло своє закріплення й у вітчизняному законодавстві України. Так, відповідно до ч.1 ст. 39 Конституції України громадяни мають право збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації, про проведення яких завчасно сповіщаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування [2].

Аналіз ст. 39 Конституції України засвідчує, що законодавець у її тексті, разом із закріпленням самого права, наголошує також і на інших важливих для реалізації права на свободу мирних зібрань аспектах. Наразі йдеться про обов'язок організатора зібрання завчасно сповістити про запланований захід органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування. Таке завчасне сповіщення створює для органів влади можливість вжити розумних та необхідних заходів для забезпечення мирного проведення зібрання, зустрічі або сходки [1, с. 129–130].

Частиною 3 статті 24 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначено, що органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України, та керуються у своїй діяльності Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, а в Автономній Республіці Крим також нормативно-правовими актами Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, прийнятими у межах їхньої компетенції. Відповідно до підпункту 3 пункту «б» частини 1 статті 38 зазначеного Закону вирішення відповідно до закону питань про проведення зборів, мітингів, маніфестацій і демонстрацій, спортивних, видовищних та інших масових заходів; здійснення контролю за забезпеченням при їх проведенні громадського порядку віднесено до делегованих повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад [3]. Як вбачається з положень Закону України «Про місцеве

самоврядування в Україні», повноваження щодо вирішення питань про проведення зборів, мітингів та інших масових заходів делеговано виконавчим органам сільських, селищних, міських рад. Однак цей закон не містить жодних положень про порядок проведення мирних зібрань, а зокрема щодо конкретних строків сповіщення про такі зібрання.

Спробу дати відповідь на питання про строк завчасного сповіщення про мирне зібрання в одному зі своїх рішень зробив Конституційний Суд України (рішення від 19 квітня 2001 року № 1-30/2001), зазначивши: «Положення частини першої статті 39 Конституції України щодо завчасного сповіщення органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування про проведення зборів, мітингів, походів і демонстрацій в аспекті конституційного подання треба розуміти так, що організатори таких мирних зібрань мають сповістити зазначені органи про проведення цих заходів заздалегідь, тобто у прийнятні строки, що передують даті їх проведення. Завчасне сповіщення відповідних органів про проведення тих чи інших масових зібрань – це строк від дня такого сповіщення до дати проведення масового зібрання. Ці строки не повинні обмежувати передбачене статтею 39 Конституції України право громадян, а мають служити його гарантією і водночас надавати можливість відповідним органам виконавчої влади чи органам місцевого самоврядування вжити заходів щодо безперешкодного проведення громадянами зборів, мітингів, походів і демонстрацій, забезпечення громадського порядку, прав і свобод інших людей. Строк завчасного сповіщення має бути достатнім і для того, щоб органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування могли визначитися, наскільки проведення таких зібрань відповідає закону, та в разі потреби, згідно з частиною 2 статті 39 Конституції України, звернутися до суду для вирішення спірних питань» [4].

Враховуючи вищезазначене, необхідно також звернути увагу на положення статті 280 Кодексу адміністративного судочинства України, якою встановлено особливості провадження у справах за адміністративними позовами органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування про обмеження щодо реалізації права на свободу мирних зібрань. Після отримання повідомлення про проведення зборів, мітингів, походів, демонстрацій тощо органи виконавчої влади чи місцевого самоврядування мають право звернутися до суду із позовною заявою про заборону таких заходів чи про встановлення іншого обмеження права на свободу мирних зібрань (щодо місця чи часу їх проведення тощо). Орган виконавчої влади чи орган місцевого самоврядування повинен обґрунтувати необхідність обмеження щодо реалізації права на свободу мирних зібрань у демократичному суспільстві та пропорційність запропонованого у позові способу обмеження. Якщо позовна заява не відповідає вимогам статті 160 Кодексу адміністративного судочинства України, суд залишає її без руху та надає строк для усунення недоліків, але не більш ніж 12 годин. Відповідно до

частини 4 статті 280 зазначеного Кодексу позовна заява, яка надійшла пізніше ніж за 24 години до часу проведення спірних заходів, залишається без розгляду [5].

Підсумовуючи викладене, необхідно зазначити, що питання про строк завчасного сповіщення є принциповим, особливо з огляду на те, що у ст. 39 Конституції України його не визначено. Практика організації та проведення мирних зібрань вимагає конкретизації цього питання, оскільки саме тут дуже часто виникають непорозуміння між активістами та представниками влади, які, на жаль, доволі часто призводять до неправомірного обмеження права на свободу мирних зібрань [1, с.133].

Одним із можливих шляхів усунення зазначеної законодавчої прогалини, вбачаємо прийняття Верховною Радою України відповідного нормативно-правового акту, яким було б врегульовано порядок надання повідомлень про проведення мирних зібрань (із обов'язковим визначенням мінімального терміну його подання), а також проведення масових заходів.

1. Мельник Р.С. Право на свободу мирних зібрань: теорія і практика. К., 2015. 168 с.
2. Конституція України від 28 червня 1996 року, *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996, № 30, ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
3. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1997, № 24, ст. 170. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 39 Конституції України про завчасне сповіщення органів виконавчої влади чи місцевого самоврядування про проведення зборів, мітингів, походів і демонстрацій (справа № 1-30/2001) від 19 квітня 2001 року № 4-рп/2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v004p710-01>
5. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2005, № 35–36, № 37, ст. 446. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>

Костянтин ВОЗНІЮК

викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпро, Україна)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУСПІЛЬСТВА ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

За період розвитку цивілізації почало з'являтися все більше проблем, що стосувалися б кожної людини, з будь-якого куточка нашої планети Земля. Більшість вчених вважають, що проблеми людства, які виникають, – це